

S.L.I.M. BEZIG MET GELD VAN DE OVERHEID ! ***Bedrijfsscholen, levenlang ontwikkelen... met hulp van mbo-instellingen... maar ook met inzet van Ad-instellingen?!***

Het mbo is op zich sterk betrokken bij ontwikkelingen binnen het werkveld en op de arbeidsmarkt, op landelijk niveau via de SBB (verantwoordelijk voor de kwalificaties), maar vooral ook regionaal als het gaat om contacten met bedrijven, werkgeversorganisaties en allerlei (lokale) netwerken die zorgen voor het bundelen van initiatieven waarbij het mbo een rol kan spelen.

Grote bedrijven kunnen dat vaak simpel, snel en effectief aanpakken. Maar het is vooral het MKB dat gezien de omvang van een bedrijf niet zomaar even structureel van alles kan doen. Dat is van belang voor het scholen van werkenden, in wat voor situatie dan ook, als een aspect dat al jarenlang en nu steeds meer wordt gezien als een noodzakelijke voorziening. Binnen een baan, en ook als het gaat om zzp'ers en bedrijfjes met een paar personen, wordt het 'levenlang ontwikkelen' een must voor de werknemers zelf. Maar dat geldt ook voor de onderneming die mee moet gaan in de dynamiek van de afzetmarkt en de arbeidsmarkt in z'n totaliteit.

Instellingen voor mbo, publiek bekostigd, zien dit natuurlijk ook. Ze kijken naar mogelijkheden om daarop in te spelen. Maar maatwerk, intern scholen, beoordelen van opbrengsten van 'informeel' leren op de werkvloer en andere opties zijn als zodanig lastig om te zetten in concrete producten. De regels staan niet toe dat door werkenden alleen maar onderdelen worden gevolgd op kosten van de overheid (financiering van de instelling). Daarvoor moet een (kost)prijs worden betaald, door de persoon zelf en/of de ondernemer.

Toch wil de overheid het 'levenlang ontwikkelen' een boost geven, maar zonder de scholingsmarkt te verstoren, met een zo goed mogelijk ingevuld 'level playing field'. Daarom worden er meer en meer initiatieven ontplooid om bedrijven te helpen bij het inschakelen van mbo-instellingen. Uitgangspunt daarbij is dat scholing niet betekent: het voortdurend naar school gaan onder de baas z'n tijd, het gebonden zijn aan vastliggende en onwrikbare roosters, het moeten uitvoeren van projecten en praktische opdrachten in het ritme van een vastliggend programma, en nog wat meer beperkende eisen die een formeel traject met zich meebrengt.

We gaan hieronder in op een zeer recent plan van de overheid, waarbij het persbericht de volgende kop kreeg:

Het kabinet wil werkgevers en werkenden helpen om tijd en geld te investeren in leren en ontwikkelen op de werkvloer.

Hier de meest interessante passages uit de aankondiging. Daarna geven we wat commentaar. Vervolgens doen we een voorstel aan hogescholen en andere betrokken organisaties ten aanzien van het betrekken van Ad-opleidingen bij het verder uitwerken van mogelijke initiatieven.

SLIM-regeling

"Over een paar weken kunnen mkb'ers daarom een subsidieaanvraag indienen bij het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Tussen maandag 2 maart en dinsdag 31 maart is er in totaal €15 miljoen beschikbaar voor ondernemers om bijvoorbeeld een bedrijfsschool op te richten, loopbaanadviezen voor hun werknemers te krijgen of de vaardigheden van hun medewerkers up to date te houden. Ook in september kunnen ondernemers subsidie aanvragen. Op de website

www.slimwerkgeven.nl kunnen mensen alvast meer informatie vinden om een eventuele aanvraag voor te bereiden.

In het mkb is het minder gebruikelijk dat medewerkers leren en ontwikkelen tijdens hun werkende leven. Werkgevers hebben vaak minder tijd, geld of kennis dan grotere bedrijven om hun medewerkers daarin te begeleiden. Met de Stimuleringsregeling Leren en ontwikkelen in mkb-ondernemingen (SLIM-regeling) wil het kabinet leren en ontwikkelen ook in het mkb de normaalste zaak van de wereld maken. Want scholing en ontwikkeling zijn heel belangrijk om mensen goed inzetbaar te houden op de arbeidsmarkt. En om ervoor te zorgen dat mensen werk kunnen doen dat ze leuk vinden en ook fysiek aankunnen.

(...)

Elke mkb-ondernemer kan een subsidieaanvraag indienen tot €25.000. Het geld kan worden ingezet om een leerrijke werkomgeving in een bedrijf te versterken, maar ook om medewerkers tijdens hun werk een (deel van een) mbo-opleiding te laten volgen. De SLIM-regeling vergoedt namelijk de begeleidingskosten van een werkgever in dit derde leerwegtraject.

(...)

Ook grotere bedrijven uit de horeca, de landbouw en de recreatiesector kunnen aanspraak maken op subsidie, net als samenwerkingsverbanden van mkb'ers, brancheorganisaties, O&O-fondsen, onderwijsinstellingen of werknemers- en werkgeversverenigingen. Zij kunnen hun aanvraag – bijvoorbeeld om gezamenlijk een bedrijfsschool op te richten – jaarlijks vanaf 1 april tot en met 30 juni indienen.”

Kanttekeningen

Uiteraard is de beste aanbeveling het doorvlooiën van de genoemde website op interessante mogelijkheden. Het is een prima poging om bedrijven na te laten denken over de noodzaak om aan scholing te doen, met een strategie. Met dit geld kan een eerste aanzet worden gegeven¹.

- Het ligt voor de hand dat in een regio mbo-instellingen samen meedenken over het verder gaan gebruiken van deze regeling. Het opstellen van een 'totaal-pakket' met mogelijkheden, aansluitend bij scenario's die voor kleine bedrijven handig zijn, lijkt ook heel erg logisch.
- Tevens moet daarbij toch ook worden aangegeven wat 'niet kan binnen deze regeling'. Er zijn allerlei stevige randvoorwaarden geformuleerd. Om teleurstellingen te voorkomen – bijvoorbeeld ten aanzien van extra kosten en een samenwerking voor de wat langere termijn – moet dit allemaal goed worden uitgewerkt.
- Het lijkt erop dat de regeling vooral is bedoeld om een eerste aanzet te kunnen geven voor het interne beleid rond het scholen van werknemers. Centraal daarbij staat ook de begeleiding, in te vullen via een vorm van coaching.
- Het zal vooral gaan om het aanbieden van scholingstrajecten die passen bij de huidige functies of hetgeen in het verschiet ligt op basis van voorgenomen vernieuwingen in het bedrijf. Dus ligt zeker niet altijd de focus op een volledig programma voor een erkend mbo-diploma, mede vanwege allerlei aanvullende onderdelen en bijbehorende eisen die wel voor jongeren van belang zijn (burgerschap, talen, soft skills...) maar waarop veel oudere werknemers nu niet meer zitten te wachten. Dus 'to the point' bezig zijn met vakgerichte en korte programma's.
- Dat kan via de zgn. derde leerweg in het mbo, naast de bol (voltijd) en bbl (werken en leren). Het gaat om op een bepaalde wijze via de overheid erkende stukken van bestaande mbo-opleidingen, met een eigen civiel effect. Maar... die worden niet bekostigd door de overheid. Het betreft private vormen waarbij een kostprijs in rekening wordt gebracht. De SLIM-regeling staat daarom niet toe, om de marktwerking niet te verstoren voor de bekostigde en private aanbieders, dat het verstrekte geld wordt gebruikt voor het betalen van de cursusgelden. Dat budget is, zoals gemeld, puur bedoeld voor de begeleiding, binnen het personeelsbeleid voor het aanbieden van training en scholing.
- Interessant is echter zonder meer de kans om een bedrijfsschool op te richten of als werkgever aan te sluiten bij een bestaande bedrijfsschool. Het starten ervan is namelijk een hele klus.

---

¹ Overigens kent de EU sinds kort een vergelijkbare regeling voor onderwijsinstellingen om dit soort scholing te stimuleren, door het verstrekken van leningen aan instellingen hiervoor, met een ingebouwde garantie voor het geval bepaalde verwachte inkomsten tegenvallen – onder meer via het betalen voor cursussen door de deelnemers en bedrijven. Zie: www.eif.org, voor het European Investment Fund.

Een mkb-organisatie kan dat natuurlijk niet alleen, dus zullen de handen ineen moeten worden geslagen, door met een groep bedrijven actie te ondernemen.
In de regeling is de volgende passage te vinden over 'een bedrijfsschool'.

“Bedrijven voelen de noodzaak om personeel aan te trekken, te binden en duurzaam inzetbaar te houden. Dit kan bijvoorbeeld door aan te sluiten bij een bestaande bedrijfsschool of door een bedrijfsschool op te richten. De term bedrijfsscholen is geen beschermde term en een eenduidige definitie ligt dan ook niet voorhanden.

Het kabinet wil met deze regeling de bedrijfsschool in de breedste zin van het woord stimuleren. Hierbij kan gedacht worden aan mkb-ondernemer(s) die aansluiten bij een bestaande bedrijfsschool of mkb-ondernemers die gezamenlijk besluiten een bedrijfsschool op te richten. Binnen deze bedrijfsschool kunnen, al dan niet in samenwerking met een onderwijsinstelling, onderwijsprogramma's op mbo- of ho-niveau of branche- of bedrijfsopleidingen worden aangeboden. Het belangrijkste is dat de bedrijfsschool bijdraagt aan het versterken van de leercultuur en het opleiden van medewerkers of werkzoekenden.”

Men is eerlijk over het hanteren van een definitie van een bedrijfsschool. Die is er niet. Er kan dus niet voor de volle 100% worden nagegaan of een verstrekte subsidie op een 'formeel juiste' wijze voor het opzetten van een dergelijke entiteit wordt aangewend. Moet het een stichting zijn? Kan het een privaat onderdeel van een bekostigde mbo-instelling zijn of worden? Kan er een apart bestuur zijn, met externe experts?

Het lijkt er wel op dat de overheid neigt naar een invulling van een bedrijfsschool waarbij het specifiek draait om de aanpak, de omgeving, de leercultuur en dus het begeleiden, stimuleren en coachen van werknemers en medewerkers – vooral van degenen die het meest kwetsbaar zijn, en ook vaak niet zelf het initiatief durven, willen en kunnen nemen.

Ook werkzoekenden worden genoemd, dus voor die groep moet tevens een 'instroomtraject' mogelijk zijn. Dat heeft te maken met het beschikbaar stellen door een werkgever van een 'leer-werkplek', los van wat nu in de bbl-vorm gebeurt.

Vervolgens wordt vanuit het bedrijfsperspectief gezien wat voor deze 'lerenden' kan worden beschouwd als passend, leidend tot het verzorgen en vooral inkopen van opleidingen. Er is daarbij wel sprake van een duidelijk verschil tussen formele opleidingen waarbij het verzorgen ervan aan strenge eisen dient te voldoen, en het inzetten van niet-formele trajecten die op basis van wat in een bedrijfstak of branche als noodzakelijk worden gezien, op een geheel eigen wijze geborgd².

Maar het gaat dus om het opzetten van een systeem met een duidelijke leercultuur. Daarop zullen straks de subsidie-krijgers ook kunnen worden afgerekend, meer in de kwalitatieve sfeer dan op basis van het aantal deelnemers en de hoeveelheid gevolgde en behaalde onderdelen.

Idee: gebruik van Ad-opleidingen en PAC's

Opvallend in het geheel is het noemen van ho-opleidingen die ook binnen een bedrijfsschool kunnen worden aangeboden. Mooi. Juist omdat de Ad-opleidingen in de meeste gevallen sterk aansluiten op mbo-opleidingen, zijn die trajecten erg geschikt om te worden meegenomen in de te formuleren plannen.

Waarom dus niet als hogeschool met een Professional Associate College (PAC), dus met een bundeling van de Ad's en vaak een eigen gebouw of vestiging, gaan overleggen met een regionaal consortium met mbo-instellingen, branches, beroepsverenigingen en ook gemeentelijke instellingen die betrokken zijn bij scholing voor specifieke doelgroepen. Zet een bedrijfsschool op met het PAC als partner, dus dat een private poot ervan daarin kan deelnemen, ook voor onderdelen van Ad's. In de VS noemen ze dat bij een Community College een 'Workforce Development Institute'. Veel van de PAC's hebben een Ad Ondernemen. Zet daarvan studenten in, binnen een stage. Of laat ze een afstudeertraject doen om een Businessplan voor een bedrijfsschool op te zetten, met een strategie voor de wat langere termijn rond mbo-Ad-trajecten.

Daarom de oproep aan hogescholen om mee te denken. Het flexibiliseren van leerwegen, het aanbod aan opleidingen... ontwikkelingen die op kleine schaal kunnen beginnen, 'slim bezig zijn'.

---

² Het ligt mede voor de hand dat op termijn ook de koppeling aan het NLQF in dit soort regeling wordt meegenomen. Daarmee kan een aantal aspecten van een scholingstraject, leidend tot een kwalificatie, worden afgedekt.